

*Є.Ю. Маркова, д.е.н., професор без вченого звання кафедри економіки,
О.В. Година, викладач кафедри економіки
Херсонський навчально-науковий інститут Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова*

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ РИБОПРОМИСЛОВОЮ ГАЛУЗЗЮ

В умовах наростання глобальних соціо-еколого-економічних проблем і дефіциту природних ресурсів все більшого значення в Україні та світі набуває удосконалення ефективності методів природокористування і охорони навколишнього середовища, механізмів розрахунку ефективності виробництва, ефективності регулювання природокористуванням з метою переходу до сталого розвитку[1].

Різке загострення глобальних екологічних проблем послужило початком формування концепції сталого розвитку, основна ідея якої полягає в гармонійному, збалансованому, ефективному використанні природних, фінансових, виробничих (трудових та виробничих) ресурсів, необхідності їх раціонального споживання в даний час таким чином, щоб були враховані інтереси майбутніх поколінь. Раціональне природокористування, що представляє собою досить повне використання видобутих природних ресурсів, забезпечення відновлення поновлюваних природних ресурсів, а також максимальне використання відходів виробництва, в даний час, стає основним принципом сталого розвитку [2].

Значна роль у вирішенні проблем безпеки та розвитку України належить галузям промисловості, пов'язаним з видобутком і використанням біологічних ресурсів. У соціально-економічному розвитку України рибогосподарський комплекс є стратегічним, забезпечуючим вирішення проблем національної і продовольчої безпеки, заселення та освоєння прибережних регіонів і територій, геополітичних і геоекономічних цілей у відкритих районах Світового океану, поліпшення здоров'я громадян та підвищення якості їх життя.

Сучасна наука і практика накопичили широкий спектр знань в сфері процесів інтернаціоналізації світогосподарських зв'язків між країнами.

Рибний ринок можна визначити як сукупність соціально-економічних відносин з приводу купівлі-продажу риби та рибопродукції між суб'єктами ринку в умовах конкуренції, а також механізм здійснення даних відносин відповідно до законів товарного виробництва і грошового обігу.

Основним резервом інвестування в розвиток матеріально-технічної бази галузі повинні стати кошти, отримані державою за користування морськими біологічними ресурсами, що є державною власністю. Але ефективність інвестування одним показником розрахувати було б безглуздо.

Показники ефективності рибної галузі можна охарактеризувати за трьома видами:

1. Соціальна ефективність:
 - кількість новостворених робочих місць;
 - рівень заробітної плати;
 - рівень соціальної стабільності в галузі;
 - відношення середньомісячної заробітної плати до мінімальної зарплати на підприємстві;
 - соціальні виплати підприємства в розрахунку на одного працівника.

2. Екологічна ефективність:

– рівень викидів і відходів в навколишнє середовище (водний басейн).
– оцінка безвідходності виробництва за рахунок замкнутого технологічного циклу переробки рибних ресурсів і гідробіонтів або завдяки переробці відходів, що утворюються.

3. Економічна ефективність. З визначення економічної ефективності можна сформулювати дві основні задачі: пряму – досягнення максимального ефекту при заданому рівні витрат (що найчастіше обумовлюється обмеженістю ресурсів) і зворотну – досягнення заданого ефекту при мінімальних витратах [3].

4. Ефективність управління рибною галуззю відображає результативність виробництва рибопродукції і гідробіонтів, а також розвитку рибогосподарського комплексу регіону [4]. Цей показник дуже важливий, від нього залежать всі вище визначені.

Дана система може служити методичним інструментом обґрунтування ефективності заходів державної підтримки, оскільки вона дозволяє ранжувати рибогосподарські структури за рівнем їх економічної стійкості, а значить, обрати державними органами одержувачів бюджетних коштів, пільгових кредитних ресурсів, податкових пільг, а також інших заходів державного впливу і оцінити результативність заходів і реалізованих управлінських рішень на ефективність рибогосподарського комплексу та галузі в цілому [172].

Подальшу увагу треба приділити вивченню показників ефективності рибопромислових підприємств і заходів, спрямованих на підвищення кількісних і якісних характеристик продукції, що виготовляється.

Список використаних джерел:

1. Книш М.І. Конкурентні стратегії: Підр. / Книш М.І. СПб.: Б., 2018. 284 с.
2. Васюкова Г. Економічні перетворення у розвитку рибного господарства. *Економіка АПК*. 2015. № 1. С. 25-28.
3. Решетило В.П. Економічна синергетика реалізації ринкового потенціалу інституціональних систем: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. економ. наук. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2016. 34 с.
4. Рибне господарство України: статистичний збірник за 2020 р. К.: Державний комітет статистики України, 2020. 60 с.
5. Маркова Є.Ю. Стратегічне управління виробничо-господарською діяльністю підприємств рибогосподарського комплексу: проблеми теорії і практики. Херсон: Айлант, 2019. 348 с.

О.С. Сенишин, д.е.н., професор,

С.І. Урба, д.е.н., професор,

Р.Я. Хіч, аспірант

Львівський національний університет імені Івана Франка

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ

За результатами господарювання у 2021 році частка аграрного сектора економіки в загальній структурі валового внутрішнього продукту (ВВП) України була найвищою серед усіх секторів економіки і становила 10,6 %, Для порівняння в країнах ЄС частка сільського господарства у структурі сукупного ВВП складає 1,3% [1]. У секторі було зайнято 17,3 % населення від зайнятого в економіці держави. Якщо порівнювати із